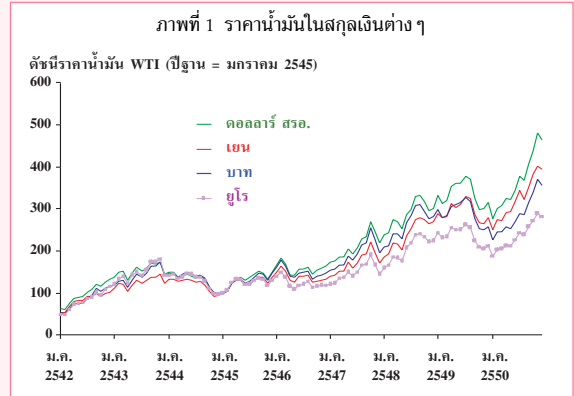

ปัจจัยที่ทำให้ราคาน้ำมันส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจโลกน้อยกว่าในช่วงวิกฤตการณ์น้ำมันในอดีต

ราคาน้ำมันที่ปรับเพิ่มขึ้นมากในช่วง 5-6 ปีที่ผ่านมาทำให้เกิดคำถามว่าเหตุใดจึงยังไม่ทำให้เศรษฐกิจโลกเข้าสู่ภาวะถดถอย ซึ่งจากการศึกษาต่างๆ พบว่ามีปัจจัยหลายประการที่ช่วยให้ผลกระทบของราคาน้ำมันในปัจจุบันมีน้อยกว่าในอดีต ได้แก่

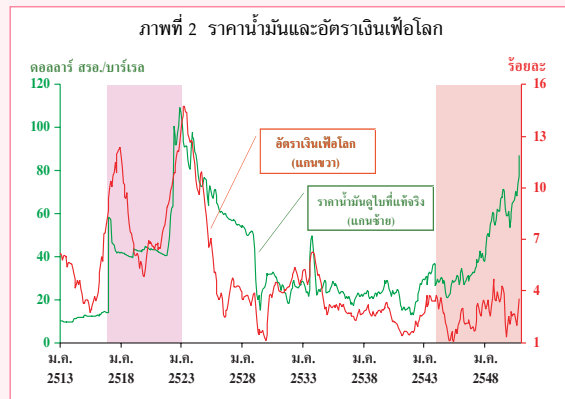
1. ราคาน้ำมันที่ตลาดคุ้นเคยคือราคาน้ำมันในสกุลเงินดอลลาร์ สหรัฐ. แต่ราคาน้ำมันที่จะส่งผลกระทบต่อภาวะเศรษฐกิจของประเทศใดประเทศหนึ่งคือราคาน้ำมันในสกุลเงินท้องถิ่น ซึ่งในช่วงที่ผ่านมาค่าเงินดอลลาร์ สหรัฐ. อยู่ในทิศทางที่อ่อนตัวลง ราคาน้ำมันที่เพิ่มขึ้นมากในสกุลเงินดอลลาร์ สหรัฐ. เมื่อแปลงไปอยู่ในสกุลเงินอื่นกลับไม่ได้เพิ่มขึ้นมากนัก ราคาน้ำมันในสกุลเงินท้องถิ่นที่ไม่ได้ปรับเพิ่มสูงขึ้นมากนักทำให้ผลกระทบต่อเศรษฐกิจไม่รุนแรงไปด้วย (ภาพที่ 1)

2. การปรับตัวสูงขึ้นของราคาน้ำมันดิบในตลาดโลกครั้งนี้ ส่วนหนึ่งเป็นผลจากการขยายตัวของอุปสงค์ในประเทศกำลังพัฒนา เช่น จีนและอินเดีย ซึ่งแตกต่างจากการเพิ่มขึ้นของราคาน้ำมันในช่วง

ที่มา: Bloomberg

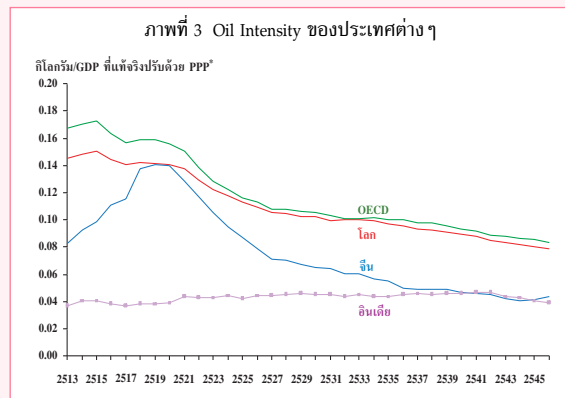
วิกฤตการณ์น้ำมันในอดีตที่เป็นผลจากปัจจัยด้านอุปทานเป็นสำคัญ คือ การลดการผลิตของกลุ่มประเทศผู้ผลิตน้ำมัน ในครั้งนี้ราคาน้ำมันจึงค่อยๆ ปรับเพิ่มขึ้นแทนที่จะพุ่งตัวสูงเช่นในช่วงวิกฤตการณ์ที่แล้ว

3. การส่งผ่านจากราคาน้ำมันไปสู่อัตราเงินเฟ้อทั่วไปลดลงจากในอดีต เนื่องจากโครงสร้างตลาดที่มีการแข่งขันมากขึ้น ทำให้ผู้ผลิตผลักภาระต้นทุนไปยังผู้บริโภคได้น้อยลง นอกจากนี้ การที่หลายประเทศเปลี่ยนมาใช้กรอบนโยบายการเงินแบบกำหนดเป้าหมายเงินเฟ้อ ทำให้สามารถควบคุมเงินเฟ้อผ่านช่องทางเงินเฟ้อคาดการณ์ได้ดีขึ้น (ภาพที่ 2)

ที่มา: บริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน) และ Reuters

4. โครงสร้างทางเศรษฐกิจในปัจจุบันพึ่งพาน้ำมันน้อยกว่าในช่วงปี 2513 มาก เนื่องจากความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีทำให้การใช้น้ำมันมีประสิทธิภาพมากขึ้น อีกทั้งพลังงานทดแทนเข้ามามีบทบาทมากขึ้น (ภาพที่ 3)

5. จากการศึกษาของ Blanchard และ Gali^{1/} พบว่า ในขณะที่เกิด Shock จากราคาน้ำมันรอบนี้ เศรษฐกิจโลกไม่ได้เผชิญกับ Shock อื่นไปพร้อมๆ กัน ซึ่งต่างจากในช่วงวิกฤตการณ์น้ำมันสองครั้งแรกที่ประสบปัญหาการเพิ่มขึ้นของราคาสินค้าโภคภัณฑ์ รวมทั้งการดำเนินนโยบายที่เข้มงวดของธนาคารกลางด้วย

อย่างไรก็ดี ในระยะ 2-3 ปีหลัง Shock อื่นๆ เริ่มมีมากขึ้น ทั้งราคาสินค้าโภคภัณฑ์และปัญหา Subprime ในสหรัฐฯ ทำให้โอกาสที่สหรัฐฯ จะเกิดภาวะเศรษฐกิจถดถอยมีมากขึ้น แต่หลายฝ่ายยังเชื่อว่าเศรษฐกิจสหรัฐฯ จะยังไม่ถึงกับเข้าสู่ภาวะถดถอย

^{1/} Olivier J. Blanchard และ Jordi Gali (2007), "The Macroeconomic Effects of Oil Shocks: Why are the 2000s so different from the 1970s?", NBER working paper.

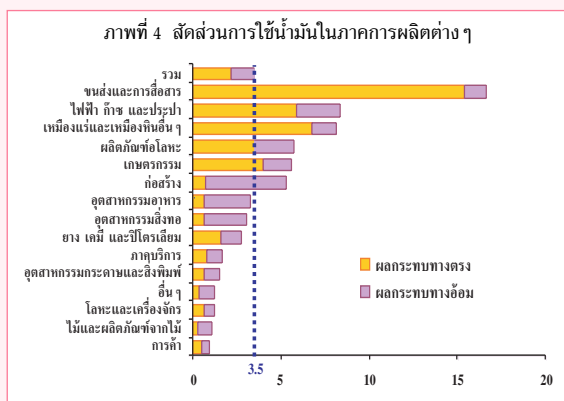
ผลกระทบของราคาน้ำมันต่อเศรษฐกิจไทย

ภายใต้ข้อสมมติราคาน้ำมันดิบในปี 2551 และ 2552 ที่ทรงตัวอยู่ในระดับ 85 - 86 ดอลลาร์ สรอ. ต่อบาร์เรล คณะกรรมการประเมินว่าเศรษฐกิจไทยจะยังขยายตัวได้ต่อเนื่อง ขณะที่อัตราเงินเฟ้อเร่งตัวขึ้นบ้างแต่ไม่ถึงกับน่าเป็นห่วง ประมาณการดังกล่าวอาศัยทั้งแบบจำลองเศรษฐกิจมหภาคของธนาคารแห่งประเทศไทย (BOTMM) และ VAR Analysis โดยจากวิธีหลังพบว่า หากราคาน้ำมันดิบในรูปดอลลาร์ สรอ. ต่อบาร์เรลเพิ่มขึ้นร้อยละ 1 จะมีผลทำให้อัตราเงินเฟ้อทั่วไปเพิ่มขึ้นทันทีร้อยละ 0.02 (First Round Effect) และส่งผลกระทบต่อโดยรวมในอีก 4 ไตรมาสข้างหน้าร้อยละ 0.06 ใกล้เคียงกับผลการประเมินจาก BOTMM ที่ร้อยละ 0.05 ส่วนอัตราการขยายตัวของเศรษฐกิจจะลดลงทันทีร้อยละ 0.01 และผลกระทบต่อฐานลบโดยรวมในอีก 4 ไตรมาสข้างหน้าอยู่ที่ร้อยละ 0.06 ใกล้เคียงกับ BOTMM ที่ร้อยละ 0.04

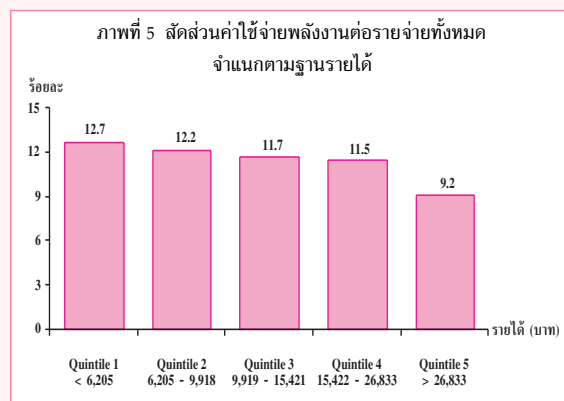
ผลกระทบต่อระบบเศรษฐกิจเมื่อราคาน้ำมันดิบเพิ่มขึ้นร้อยละ 1

	ประเทศไทย				กลุ่มประเทศ OECD	
	VAR analysis		BOTMM		IEA working paper ^{2/}	
	ไตรมาสที่ 1	ไตรมาสที่ 4	ไตรมาสที่ 1	ไตรมาสที่ 4	ปีเดียวกัน	1 ปีถัดไป
GDP	-0.01	-0.06	-0.02	-0.04	-0.01	-0.01
อัตราเงินเฟ้อทั่วไป	0.02	0.06	0.03	0.05	0.0125	0.015

เมื่อพิจารณาผลกระทบของราคาน้ำมันในระดับจุลภาคพบว่าภาคอุตสาหกรรมได้รับผลกระทบไม่มาก เพราะอุตสาหกรรมส่วนใหญ่มีสัดส่วนต้นทุนน้ำมันต่อต้นทุนรวมทั้งหมดไม่เกินร้อยละ 10 ซึ่งเกือบทั้งหมดใช้สำหรับการขนส่งสินค้ามากกว่าเป็นวัตถุดิบโดยตรง อย่างไรก็ตาม อุตสาหกรรมที่ใช้เคมีภัณฑ์เป็นวัตถุดิบได้รับผลกระทบสูงเนื่องจากต้นทุนเคมีภัณฑ์ซึ่งเป็นผลิตภัณฑ์จากน้ำมันสูงขึ้นตามราคาน้ำมันดิบด้วย ในขณะที่ภาคเกษตรกรรมมีต้นทุนเพิ่มขึ้นเช่นกัน โดยเฉพาะจากค่าขนส่ง อย่างไรก็ตาม ราคาสินค้าเกษตรหลายชนิด อาทิ ปาล์มน้ำมัน ข้าวโพด ถั่วเหลือง มันสำปะหลัง และธัญพืชจะได้รับประโยชน์จากอุปสงค์ที่เพิ่มขึ้นเพื่อนำไปใช้ผลิตพลังงานทดแทนทั้งเอทานอลและไบโอดีเซล ทำให้ช่วยบรรเทาผลกระทบในภาพรวมต่อภาคเกษตรกรรมไปได้ส่วนหนึ่ง (ภาพที่ 4)

ที่มา: ตารางปัจจัยการผลิตและผลผลิตปี 2543 สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

ที่มา: การสำรวจภาวะครัวเรือนปี 2549 สำนักงานสถิติแห่งชาติ

สำหรับผลกระทบต่อภาคครัวเรือนไทยมีไม่มากนัก เนื่องจากสัดส่วนค่าใช้จ่ายด้านพลังงานต่อรายจ่ายทั้งหมดของครัวเรือนในปัจจุบันไม่สูงนัก อีกทั้งสามารถเปลี่ยนไปใช้พลังงานทดแทนที่มีราคาถูกกว่าได้ อย่างไรก็ตาม ประเด็นที่น่าเป็นห่วง คือ ผู้มีรายได้น้อยจะได้รับผลกระทบจากราคาน้ำมันมากกว่าผู้มีรายได้สูง โดยเห็นได้จากสัดส่วนของค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวข้องกับราคาน้ำมันและค่าเดินทางของผู้มีรายได้น้อยที่สูงกว่าผู้มีรายได้สูง (ภาพที่ 5)

^{2/} International Energy Agency (2004), "Analysis of the impact of the oil prices on the global economy".